

3) Інтерактивні симулятори. Зазвичай спираються на індивідуальну роботу здобувача вищої освіти. Дозволяють у зручний час виконати необхідні завдання, отримати та вдосконалити навички без доступу до спеціального обладнання, аудиторії тощо.

У тому випадку, якщо під час лекції недоцільно використовувати ігрові технології, можливим є застосування інших методів, які дозволяють підвищити результативність процесу викладання. До таких методів належать: методи фасилітації, мозковий штурм, метод інтелект-карт тощо [4].

Отже, інтеграція інноваційних методів в освітній процес та використання їх науково-педагогічними працівниками сприятимуть формуванню загальних та фахових компетентностей, а також гнучких навичок у здобувачів вищої освіти, досягненню програмних результатів навчання. Актуальним є застосування сучасних цифрових технологій, гейміфікація навчання, використання методів фасилітації при проведенні аудиторних занять, які сприятимуть підвищенню мотивації здобувачів освіти, вдосконаленню освітнього процесу та забезпеченню якості вищої освіти.

Список використаних джерел: 1. Mehta A. The influence of values on E-learning adoption. *Computers & Education*. 2019. № 141. С. 103-117. 2. Оцінка актуальності застосування інноваційних методів навчання в умовах дистанційної освіти / Гуменюк Н. І. та ін. *Вісник Вінницького національного медичного університету*. 2020. № 2. С. 292-296. 3. Біленко Д. В. Інструменти та механізми інноваційного розвитку вищого навчального закладу. *Економічний вісник університету*. 2020. № 46. С. 45-49. 4. Яценко Е., Левандовська І. Дистанційна освіта в освітній діяльності вищої школи: виклики часу. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2021. № 1. С. 124-134.

УДК 378

М. Г. Кірданов, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ: ЩО ВПЛИВАЄ І ЯК ЗАБЕЗПЕЧИТИ?

Ключові слова: вища освіта, якість, фактори (чинники), онлайн-навчання, офлайн-навчання.

Різкий і масовий перехід закладів вищої освіти до онлайн-навчання внаслідок карантинних обмежень логічно зумовив активні дискусії щодо забезпечення належної якості вищої освіти за умов віддаленого навчального процесу.

Якість освіти – це поєднання одержаних фахових знань, умінь, навичок та самомотивації і спроможності до подальшого навчання (самореалізації). Якість освіти обумовлюється внутрішніми та зовнішніми стосовно ЗВО чинниками.

Вважається, що зовнішніми чинниками є:

- запити й вимоги суспільства до освіти;
- розуміння завдань освіти державою;
- ефективність методів управління освітою відповідними державними органами.

Як внутрішні чинники якості освіти розглядаються:

- стан освітнього середовища (оптимальність управління освітнім процесом ЗВО, його матеріально-технічне і кадрове забезпечення, ефективність наукової і методичної роботи);
- якість навчального процесу (фаховість і педагогічна майстерність викладачів, якість підручників (посібників) і методичних матеріалів, ефективність засобів і технологій навчання);
- набуті здобувачами компетентності.

Які фактори якості вищої освіти виявилися першорядними за умов віддаленого навчання?

Щодо зовнішніх чинників, то визначальними стали не наведені вище, а дещо інші.

Першим із них є фактор особливостей сучасного покоління вступників.

До основних ознак цього покоління відносять [3]:

- погане сприйняття стандартизації, нахил до творчого характеру діяльності;
- надання переваги практичним знанням, а не теорії;

- важке сприйняття вербальної інформації і легке – візуальної;
- складність у сприйнятті (чи взагалі несприйнятті) довгих потоків інформації і легкість у сприйнятті інформації короткими уривками;
- складнощі з тривалою концентрацією уваги.

Дуже важливим зовнішнім чинником стала наявність спеціальних інструментів (платформ) онлайн-навчання і вміння здобувачів і викладачів з ними працювати.

Також істотним зовнішнім чинником виявилися надійність інтернету, технічні характеристики і зручність інтерфейсу використовуваних інструментів і засобів онлайн-навчання, стабільність електропостачання.

Серед внутрішніх факторів на перше місце вийшли психологічні та емоційні проблеми, котрі об'єктивно виникають за відсутності живого спілкування, зокрема:

- втрата емоційного контакту між викладачами і студентами. Це спричиняє відсутність ефективного зворотного зв'язку між викладачем і студентами, неможливість оцінити і контролювати «залученість студентів у заняття» [2], їхнє розуміння навчального матеріалу;

- втрата живої взаємодії між студентами створює психологічний простір «навчальної самотності», котрий не можуть ліквідувати контакти через месенджери та соціальні мережі. Це утруднює засвоєння матеріалу, не дозволяє оцінити власний ступінь його розуміння, що серйозно демотивує та дедисциплінує;

- емоційна та психологічна втома викладачів від часто безадресних монологів в екран монітора, від багаторазово зрослого інформаційного навантаження;

- емоційна та психологічна втома студентів від зусиль не втратити концентрацію уваги на онлайн-заняттях, контролювати розклад занять, правильність посилань на них для підключення, час проходження тестувань на визначених інструментах (платформах) тощо.

Другим внутрішнім фактором якості освіти, який набув особливого значення і нерозривно пов'язаний з попереднім, стало те, що традиційно називається «педагогічна майстерність викладача».

Онлайн-навчання потребує нових підходів до подання матеріалу. Викладач має опанувати способи, прийоми, техніки утримання уваги онлайн-слухачів, які не завжди підготовлені, дисципліновані та мотивовані. Дублювання ролі традиційного аудиторного лектора на онлайн-заняттях не є оптимальним та ефективним.

Якщо підсумувати, то основними чинниками, що потрібно розуміти та враховувати, щоб забезпечити належну якість вищої освіти за онлайн-навчання, є ментальні та психологічні особливості нинішнього і майбутніх поколінь вступників, відсутність живого спілкування між учасниками освітнього процесу, необхідність нових, інших форм і методів викладання навчального матеріалу.

Оскільки стає дедалі зрозумілішим, що онлайн-освіта навіть після завершення карантинних обмежень не повернеться у докарантинні межі і пропорції, то постає питання: що саме можуть зробити ЗВО для забезпечення і підтримання якості освіти, враховуючи названі вище чинники?

Пропозиції такі:

- визначити оптимальне співвідношення між онлайн- та офлайн-навчанням по різних навчальних дисциплінах;

- визначити і використовувати оптимальні інструменти (платформи) для організації онлайн-навчання;

- впроваджувати форми і методи подання навчального матеріалу, адекватні особливостям віддаленого навчання, «змінювати психологічну модель викладання» [1];

- обмежити кількість студентів у групах до 12-15 осіб.

Список використаних джерел: 1. Агарков М., Бакіров В. Пандемія може назавжди змінити вищу освіту. *Дзеркало тижня*. 2021. 16 січня. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/pandemija-mozhe-pazavzhdi-zminiti-vishchu-osvitu.html>. 2. Сакало Є. Уроки цифрової освіти. *Дзеркало тижня*. 2021. 07 січня. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/uroki-tsifrovoji-osviti.html>. 3. Сундалов М. З пелюшок зі смартфонами. *Дзеркало тижня*. 2020. 14 листопада. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/z-peljushok-zi-smartfonami.html>.